

Torskeprojektet på Øresund

Er det muligt at reducere risikoen for at fejlkroge torsk, uden at det går ud over chancen for at kroge dem i munden? Det spørgsmål har tre års testfiskeri med næsten 1000 torsk på rælingen afklaret, og konklusionen er positiv.

Korrekt krogning. Det overordnede formål med testfiskeriet var, at øge andelen af torsk der som denne er kroget i munden.

Af Kaare Manniche Ebert
kme@sportsfiskeren.dk

Fiskeriet på Øresund er på mange måder unikt. Cirka et par millioner mennesker – både svenskere og danskere – bor inden for cykelafstand af sundets strømfyldte vand, og det store befolkningsgrundlag betyder, at i titusindvis af lystfiskere dyrker deres hobby her. Og på grund af de restriktive fiskeriregler i Øresund, der gennem flere generationer ikke har tilladt trawlfiskeri i store dele af farvandet, er både den biologiske mangfoldighed og fiskebestandene i overraskende god form.

Biologisk bæredygtigt

Lystfiskerne fanger ifølge DTU Aqua 20 % af den samlede fangst af torsk i Øresund, og biologerne vurderer, at dette fiskeri ikke er en trussel mod den lokale bestand. Den konklusion er vigtig, for hvis fiskeriet ikke er bæredygtigt, bør der indføres yderligere begrænsninger på fiskeriet – som selvfølgelig

skal gælde både det erhvervmæssige og det rekreative fiskeri. Ud fra en biologisk betragtning er lystfiskeriet på Øresund således ukontroversielt, men alligevel har det gennem årene været årsag til en heftig debat blandt lystfiskerne. Det skyldes primært to forhold: Dels at der fiskes på gydemodne og gydende torsk og dels, at en vis procentdel af fiskene ikke kroges i munden.

Ingen fredningstid på de kønsmodne

Når der er behov for forvaltningsmæssige initiativer, der skal sikre en stabil gydepopulation hos saltvandsfisk med stort rognpotentiale, som netop findes hos torsk, gøres det ofte ved at indføre mindstemål og kvoter. Dette nævnes blot for at slå fast, at der ikke per automatik er fredningstider for saltvandsarter i gydeperioden. Traditionen er tværtimod, at der fiskes efter rognunge huntorsk, ligesom også fiskeriet efter gydemodne hornfisk og sild er meget almindeligt blandt både erhvervs-, bierhvervs- og rekreative fiskere. Torskens truede situation i

alle andre dele af de indre, danske farvande skyldes som udgangspunkt derfor ikke manglende fredning i gydetiden, men derimod primært overfiskeri og sekundært miljømæssige forhold.

Fejlkrogning et etisk problem

Det mest kontroversielle ved fiskeriet er dog, at en vis procentdel af de landede torsk er fejlkrogede – det vil sige, at fisken ikke er kroget i munden. Fejlkrogning forekommer hyppigst i perioden januar-marts, hvor de gydemodne torsk samler sig i stimer tæt på gydeområderne. De fejlkrogede torsk bliver af rigtig mange – herunder Danmarks Sportsfiskerforbund – anset for at være et etisk problem. Selv om det eksakte omfang af problemet reelt ikke var kendt, vurderede forbundets politikere i 2008, at de fejlkrogede torsk og den medfølgende polemik om fiskeetik på et tidspunkt kunne risikere at få meget store konsekvenser i forhold til mulighederne for at dyrke vinterfiskeriet på Øresund.

I stedet for at lade stå til, gik Danmarks Sportsfiskerforbund – sammen med erfarne, sjællandske torskefiskere – derfor i offensiven. Det betød, at forbundet i 2009 valgte at iværksætte et testfiskeri på Øresund og på den måde undersøge problemets omfang og samtidig give et bud på, om det er muligt at reducere antallet af fejlkrogede torsk i vintermånederne.

Vidunder-rig søges

Udgangspunktet var, at fiskeriet skulle foregå i gydeperioden, og der skulle udelukkende fiskes på torsk, der står i stimer. Formålet var dels at vurdere omfanget af fejlkrogninger på den form for fiskeri, der angiveligt bidrager med flest fejlkrogninger og dels at finde et rig – det vil sige pirk med kroge og ophænger – som både fejlkroger færre fisk, men som samtidig fanger mindst lige så mange fisk i munden som det traditionelle Øresundsrig – se billedet nederst på siden.

Begge præmisser var vigtige, for det er let at opfinde et rig, der ikke fejlkroger – en pirk uden kroge kunne for eksempel være svaret – men det vil selvfølgelig ikke blive brugt af fiskerne på Øresund, hvis det ikke fanger torsk. Rigget skulle samtidig kunne fungere under de omstændigheder, der nu engang hersker på Øresund: En til tider kraftig strøm, dybder op til 30-40 meter og masser af fiskere på samme båd. Det stiller krav til grejets synkeegenskaber samt evnen til at reducere risikoen for linekludder med de andre fiskere.

Testfiskeriet i 2009

Første testsæson fandt sted i 2009, hvor det traditionelle Øresundsrig blev testet op imod et rig, hvor trekrogen i bunden var afløst af en almindelig enkeltkrog i størrelse

Gå-på-mod. Uanset vind, vejr og fiskeri, så viste testfiskerne og skipper Peder Elberg på Jaws masser af entusiasme under indsamlingen af data.

10/0. Hypotesen var, at en enkeltkrog på grund af de færre krogspidser som udgangspunkt ville fejlkroge væsentligt færre torsk. Sådan gik det ikke – tværtimod. Selv om der kun blev fanget 46 torsk, var resultaterne alligevel entydige: Rigget med enkeltkrogen i bunden fejlkrogede flere torsk og fangede desuden markant færre fisk, som havde bidt på krogen. Et interessant resultat var, at ¾ af de fejlkrogede torsk var kroget over sidelinjen. Det blev derfor besluttet, at gennemføre en ny række af testture i 2010, hvor formålet var at reducere risikoen for at fejlkro-

ge fiskene over sidelinjen. Hypotesen var, at hvis det kunne lykkes at eliminere risikoen for at fejlkroge i ryggen, så ville man næsten kunne halvere antallet af fejlkrogede torsk.

... og i 2010

Rigget til fiskeriet 2010 blev derfor designet ud fra antagelsen om, at en stor del af torskene bliver ramt i nedslaget, fordi trekrogen på vej ned mod bunden vender sig, så spidsen peger nedad mod fiskene og derved kan spidde dem. Trekrogen i bunden blev derfor fikseret med en krave af krympeplast, så »

Tradition. Det traditionelle Øresundsrig, har gennem mange år været det mest anvendte. Men nu får det baghjul.

Færre fejlkrogninger. Testrigget, der fanger 15 % flere torsk i munden og fejlkroger 30 % færre fisk.

« Torskeprojektet på Øresund

den ikke kunne svinge ret meget ud til siden. Der blev i 2010 fanget 122 torsk, og det viste sig faktisk, at testrigget fejlkrogede 17 % færre torsk, men da det samtidig fangede 40 % færre torsk i munden i forhold til det traditionelle rig, levede det ikke op til kravet om, at det mindst skulle være ligeså effektivt som Øresundsrignet. Desuden fik den fikserede krog pirken til at bevæge sig langsommere og med ujævne cirkelbevægelser ned gennem vandsøjlen, og det medførte masser af linekludder. Et spændende resultat fra fiskeriet var, at ophængerne kun fejlkrogede 3 % af de fangne fisk, og det blev en del af udgangspunktet for testfiskeriet i 2011.

Drømmefiskeri i 2011

Hvor både 2009 og 2010 var præget af relativt dårligt fiskeri blev forsøget begunstiget af ekstremt gode fangster i 2011. De i alt 755 torsk gav et meget troværdigt og brugbart datagrundlag, og det betød, at det var muligt at optimere riggene fra tur til tur. Testriggene blev alle udstyret med én til flere „assistkroge“ i størrelsen 7/0. Krogtypen er blandt andet kendetegnet ved, at spidsen vender mere indad end på almindelige kroge og er derfor – ifølge International Game Fish Association – mere skånsomme end både dobbelt- og trekroge. Krogen bliver mon-

teret i en snor, der maksimalt er halvanden gang så lang som krogskafet. Linen med krogen monteres så i springringen på pirken. På grund af de gode erfaringer med ophænger, blev der også eksperimenteret med at montere en ekstra ophænger oppe ad linen.

Flere torsk og færre fejlkrogede

Efter de to første testture, hvor der blev fanget næsten 600 torsk, viste det sig, at et rig med en enkelt assistkrog i bunden, en ophænger i springringen og en ophænger cirka ½ meter oppe ad linen fungerede markant

Variation. Der blev fanget både store og små torsk på de ti testture på Jaws.

bedre end de andre. På det rig blev der på de to sidste ture fanget i alt 222 torsk, og det levede på alle måder op til begge krav om god fangst og færre fejlkrogede fisk: Rignet fangede 15 % flere torsk i munden samtidig med, at det fejlkrogede 30 % færre fisk i forhold til det traditionelle Øresundsrig.

Ophænger dur

Det har blandt nogle Øresundsfiskere været uglest at montere en ekstra ophænger oppe ad linen, idet det angiveligt giver øget risiko for linekludder. Testfiskerne vurderede imidlertid ikke, at det gav ekstra problemer, og set i lyset af, at ophængerne generelt fejlkroger relativt få torsk, er brug af to ophængere en god idé. En del testfiskere var på forhånd skeptiske, da de så den relativt lille assistkrog i bunden af pirken. Men de blev alle positivt overraskede, for de skønnede, at krogningsegenskaberne var mindst ligeså gode som hos den konventionelle trekrog.

Lær af erfaringerne

Et af formålene var jo at undersøge, hvor stor en andel af torskene, der reelt fejlkroges under vinterens bulefiskeri. På baggrund af de mange hundrede mandetimers fiskeri på de i alt ti ture, fordelt på tre år, er det muligt at give et bud. Ud af 401 landede torsk på det traditionelle Øresundsrig var de 210 – eller 52 % – fejlkrogede. Ved i stedet at anvende det foretrukne testrig, er det muligt at reducere andelen til 36 %, uden at det går ud over antallet af fisk, der hugger på pirken og efterfølgende landes. Danmarks Sportsfiskerforbund håber derfor på, at alle Øresundsfiskere vil tage rigget til sig allerede fra denne sæson. I næste nummer af Sportsfiskeren kan du i øvrigt læse mere om, hvordan det laves.

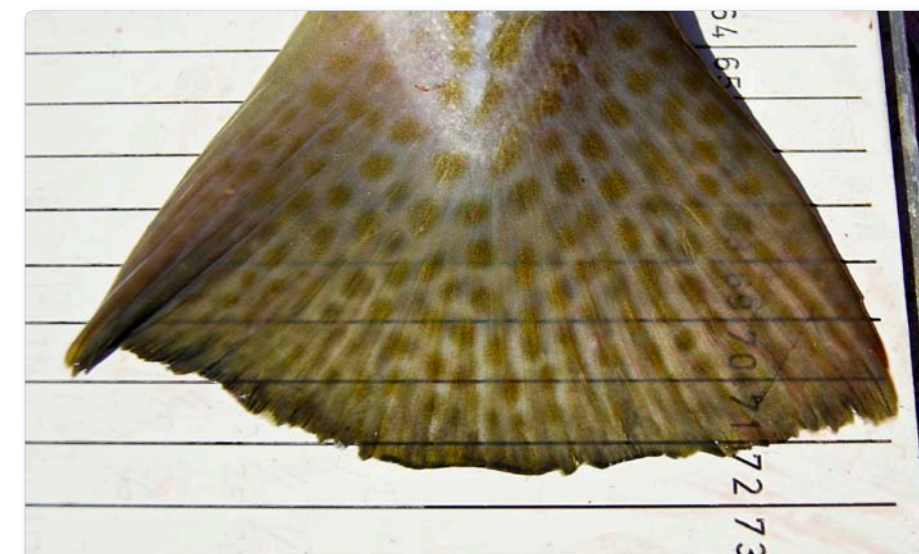
Tallet skal endnu længere ned

Selv om testfiskeriet viste, at det er muligt at reducere andelen af fejlkrogede torsk til 36 %, mener Danmarks Sportsfiskerforbund, at der bør arbejdes seriøst på at bringe det tal endnu længere ned.

– Vi er stolte over det fine resultat, som vi har fået i samarbejde med de engagerede sjællandske lystfiskere og skipper Peder Elberg på Jaws. Men vi vil gerne have bragt andelen af fejlkrogede torsk endnu længere ned. Danmarks Sportsfiskerforbund vil derfor opfordre alle, der har aktier i vinterens bulefiskeri på Øresund – det gælder både dem, der fisker, sejler med lystfiskerne, laver grej eller skriver om det – til at gå aktivt ind i arbejdet med at gøre vinterens bulefiskeri mere skånsomt, siger Verner W. Hansen, formand i Danmarks Sportsfiskerforbund. ■

Populært. Torskefiskeriet på Øresund er meget populært. En reduktion i fejlkrogningsraten har derfor stort potentiale.

Fakta om fiskeriet

Du kan læse alt om de tre års testfiskeri i rapporten „Testfiskeri på Øresund i 2009-2011 med henblik på at reducere antallet af fejlkrogede torsk“ på www.sportsfiskeren.dk.

Her skal nævnes fire vigtige oplysninger:

- De 30 frivillige testfiskere har brugt i alt cirka 2000 timer på forsøgsfiskeriet.
- Uden det store engagement fra de involverede lystfiskere og skipper Peder Elberg var projektet aldrig blevet gennemført.
- Projektet har fået medfinansiering af Fiskeplejemidlerne i form af 64.000 kr. Danmarks Sportsfiskerforbund har selv finansieret resten af de 257.000 kr, som det hele løber op i.
- Fairpoint og Normark har bidraget med salg af fiskegrej og liner til meget rimelige priser.